

5-11-2011 – ВЕСТ

ИНТЕРВЈУ: БЛЕРИМ БЕЏЕТИ, МИНИСТЕР ЗА ПРАВДА

Имам право на коментар за идните судии

Вест: Министре, зошто постојано се дрма затворот Идризово, кои се тие нови правила неприфатливи за затворениците, кои беа повод за поединечно и групно протестирање со глад?

Беџети: Па, не се тоа нови правила, тоа се стандардни правила, но настојувањето во примената е новоста, таа да биде што подоследна. Мислам дека тоа е добро првин за лицата што престојуваат таму, затворениците, а потоа и за установата и за општеството. Имајќи предвид дека над илјада луѓе има во Идризово и тие може да имаат разни рефлексии во општеството, тие нови правила секако ќе ги спречат меѓусебните инциденти што ги имаше таму, и што е најважно, ќе може да го постигнат ефектот на издржувањето на затворската казна и на ресоцијализација. Не може да се шетаат едни кај други, да се мешаат осуденици за најтежок криминал со затвореници за сообраќајки.

Вест: Значи, се побунија само за ускратување на дружењето?

Беџети: Има едно напишано правило, колку и да е кратко времето за правото што го искористуваат луѓето, не даваат така лесно да им се одземе, макар и да не е во ред.

Вест: Дали знаете дека за храната во Идризово затворениците велат оти куче не би ја помирило и оти сумата, буџетот за исхрана, поделена со бројот на затвореници е еднакво на само 29 денари дневно за храна по затвореник? Точно ли е дека Идризово се задолжува кај фирмите снабдувачи за да ги прехранат затворениците и не им плаќа и преку три месеци?

Беџети: Секоја институција има обврска кон други институции, но тоа не значи дека нема храна во затворите. Секогаш може и треба да биде подобро во затворите и затоа работиме оваа година да има подобри услови. Секоја година подобри се условите во затворите, пред конечната фаза на изградба на новиот објект, новиот затвор Идризово. Затворите нема да мора да си ги трошат средствата за реновирање, за градежни активности, туку за храна, лекови и за сите останати потреби на затворениците.

Вест: Но, како до тогаш? Кога ќе дојде тој ден? Зошто уште нема тендер за градба на нов затвор Идризово?

Беџети: Согласно законските процедури, многу брзо ќе имаме тендер. Бидејќи се работи на изготвување на основниот проект, кога ќе биде готов ќе се објави тендерот за изградбата на затворот Идризово.

Вест: Тоа ќе биде многу бргу, се зборува веќе две години.

Беџети: Јас не зборувам за години, зборувам за месеци. Имајќи предвид дека затворот Куманово е во финална фаза, дека е нов објект со добри капацитети, веќе Управата за извршување санкции со други установи ќе

прави конечен план за преместувања, за да може нормално да се одвиваат активностите за изградба на Идризово.

Вест: Парите од големиот кредит од 46 милиони евра од надвор и шест милиони евра од Буџетот каде се? Во банка лежат нечепнати, или се трошат?

Беџети: Во Идризово во овој период имало реновирање.

Вест: Но од затворскиот буџет, а не од пари од кредитот.

Беџети: Во најстариот затвор имало реновирање на едно многу значајно крило уште во времето на ексминистерот за правда Михајло Маневски, имало и други зафати за реконструкција, инвестиции за инвентар, кои биле потребни за затворениците и за установата.

Вест: Па нели ќе се уриваше се во Идризово и ќе се правеше комплетно нов затвор?

Беџети: Да, првин ќе се преместат затворениците, па ќе се урива се.

Вест: Знаете ли дека државните службеници вработени во управата на “Идризово”, работат исто така во лоши услови, дека си носат од дома кофички со боја и сами си молерисуваат, дека се греат на кумбиња што си ги ложат самите со дрва и со кумур?

Беџети: Јас не знам за ваква информација, знам дека Владата постојано инвестира во затворите и конечно со изградбата на затворот Куманово, затворите “Идризово” и “Скопје” и Воспитно - поправниот дом во Тетово, се заокружува еден многу битен сегмент во нашето општество и суштински се решава оваа проблематика. Средства има, треба време да се заврши овој крупен проект кој е за поздравување.

Вест: Извештајот на ЕК за судството и сите досегашни критики за притисоци врз судиите. Сметате ли дека се основани тие критики, кога досега ни еден судија се одважил да го каже тоа јавно и да посочи конкретни имиња и функции? Излегуваат јавно пациенти што им виси животот на конец пријавуваат лекари за поткуп, граѓани пријавуваат полицајци, бизнисмени ризикуваат пријавуваат службеници, цариници. Само судиите шепотат скришум, докази не даваат.

Беџети: Мислам дека препораките од ЕК се во насока на реформите што се одвиваат во Македонија, а не за конкретни случаи. Ако се гледа се од призмата на хипотеки и претпоставки, тоа е сосема нешто друго. Извештајот го прифаќаме како реален во делот на правосудството и државата секоја година интензивно работела и ќе работи за спроведување на тие препораки, бидејќи се најголема придобивка за нас граѓаните и за институциите, а не за Европската Унија. Имајќи предвид дека наша стратешка цел е Македонија да биде дел од ЕУ, и реформите се во тој сегмент.

Вест: Каде ќе се вршат корекции?

Беџети: Веќе е во примена голем реформски закон, Законот за парнична постапка, кој нормално бара и време, како и секоја крупна промена. Има и други веќе донесени реформски закони, но со одложена примена, зашто имало потреба од подготовка за тоа. Не случајно секој ден има новини, кои

се многу значајни. Со секој нов ден од нивното воведување, граѓаните ќе се уверуваат дека се во интерес на ефикасно, транспарентно судство и ако е факт тоа што рековте дека нема конкретни примери поткрепени со докази за притисоци врз судии и врз избор на судии, тогаш е добро.

Вест: Владата финансиски ќе го осамостојуваше судството за коечно да стане судската од skutот на извршната власт. Но, роковите се растегнаа?

Беџети: Мислам дека малку поинаку е сето тоа. Осамостојувањето треба да се врши од 2012 до 2015, од 0, 4 отсто од Бруто домашниот производ треба да се стигне етапно до 0, 8 отсто. Таа одлука е во сила и нема никаков прекин во тоа. Во Македонија има Судски буџет. Тој е јасен и знаеме што подразбира.

Вест: Но, е мал и недоволен.

Беџети: Може да се каже дека е мал, но не другото. И затоа Владата предложи, а Собранието изгласа да има зголемување на тој судски буџет.

Вест: Како е да членувате во Судскиот совет, а да немате право на глас при избор или разрешување на судии? Има ли потреба министерот за правда уште да седи на седниците?

Беџети: Многу е битно да се има можност да се следи работата на Судскиот совет. Не е гласот единственото нешто добро таму, има и други можности согласно законските решенија и добро е да се присуствува.

Вест: Дали имате право на сугестија и да си го кажете мислењето за предложените кандидати за судии?

Беџети: Не сум само набљудувач. Активен сум по потреба. Апсолутно имам право на збор и коментар .

Вест: Вие сте прв министер за правда во ваква позиција во Советот. Како сефтето?

Беџети: Ха-ха, па убаво е кога сте прв за многу работи во животот. Човек треба да се навикнува на новините. Ништо не почнува и не завршува со мене.

Вест: Како го коментирате фактот што нема судии во извршната и во законодавната власт, а Владата секаде се пика во судството, Парламентот и Претседателот на државата предлагаат, бираат кандидати за правосудната власт?

Беџети: Не е баш така. Според моите информации, има судии и обвинители во другите власти. Потпретседателката на Собранието Сузана Салиу пред да стане пратеник, била обвинител во Вишото јавно обвинителство во Скопје. Ова е демократско општество, денес едни се на едно, утре на друго, а понатаму ќе ги видите и на трето работно место.

Вест: Како мислите да ги натерате младите и квалитетни правници од албанската заедница да конкурираат помасовно на Академијата за судии и јавни обвинители?

Беџети: Очекувањата се дека ќе продолжи тој позитивен тренд, иамајќи предвид дека овие четири години имаме зголемување можеби од 6 - 7 отсто во судството и во обвинителството, на припадниците на албанската етничка заедница, но и на другите и нормално, очекуваме тој позитивен тренд да

продолжи, имајќи предвид дека станува збор за уставна категорија. Убеден сум дека членовите на Судскиот совет и на Советот на јавни обвинители ќе продолжат со исполнувањето на уставната и законската обврска за застапеност на заедниците во третата власт.

Се разбира дека не може се одеднаш на се направи, дека на сите ни е јасно и разбирливо.

Вест: Сте размислувале за кампањи кај младите?

Беџети: Не е исклучено. Како извршна власт можеме да помогнеме во тоа, на барање на независната судска власт, во однос на таа уставна обврска.

Вест: Во принцип, дали сте повеќе за квалитет, или за квоти?

Беџети: Процентите не значи дека не се квалитет, квоти се. Во самите квоти се бара квалитетот. Знаеме како е дојдено до тие квоти, тие не се пресметани од некој луксуз. најверојатно, тие што ги замислиле и ги усвоиле, биле мотивирани од фактичката состојба. Можеби во тој период, тоа било најдоброто решение и затоа се прифатени од сите актери во тоа време.

Вест: Зошто да нема 80, 90 отсто Албанци кандидати за судии и обвинители, ако се подобри на приемниот испит? До кога ќе одиме со овие ограничувања во судството?

Беџети: Уставот и законите треба да се почитуваат. Ако на кој било граѓанин или други чинители што може да иницираат измени и дополнувања, не им се допаѓаат ваквите решенија, може да иницираат уставни и законски измени, тоа е демократско право.

Вест: Кој е министерот приватно?

Беџети: Приватно, семеен човек, родител на три деца. Не одат во школо, уште се мали. Се трудиме од ова динамично време да извоиме моменти и за семејството. Живеам таму каде што сум и роден, во Глумово, општина Сарај. Сопругата е вработена, таа е професор по албански јазик во средното училиште „Зефљуш Марку“ во Скопје.

Вест: Претходно бевте градоначалник на Сарај. Која е потешка од двете функции, градоначалничката или министерската?

Беџети: Бев прв меѓу еднаквите во општина Сарај, но можам да кажам дека и едната и другата функција се интересни предизвици. Свесен сум и тогаш и сега дека од моето делување може да има и позитивни импликации за граѓаните, но и ако згрешиме, да има негативни последици, поради што не треба во никој случај да си дозволиме. Затоа се трудиме, не само како ндивидуи, туку и како Влада, имајќи предвид дека ние претставуваме и политички партии, сме добиле мандат на избори, а не на оглас, се трудиме сите овие принципи да ги испочитуваме во интерес на граѓаните и на државата.

Вест: Имате ли време за семејството или овојпат потешко?

Беџети: Изгледа се потешко. Кога се враќам доцна од работа, дечињата најчесто спијат.

Вест: Како се релаксирате, спортувате?

Беџети: Не, повеќе сме на прошетки. Кога имам време, играм мал фудбал.

Соња К. Делевска
фото: Вангел Тануровски